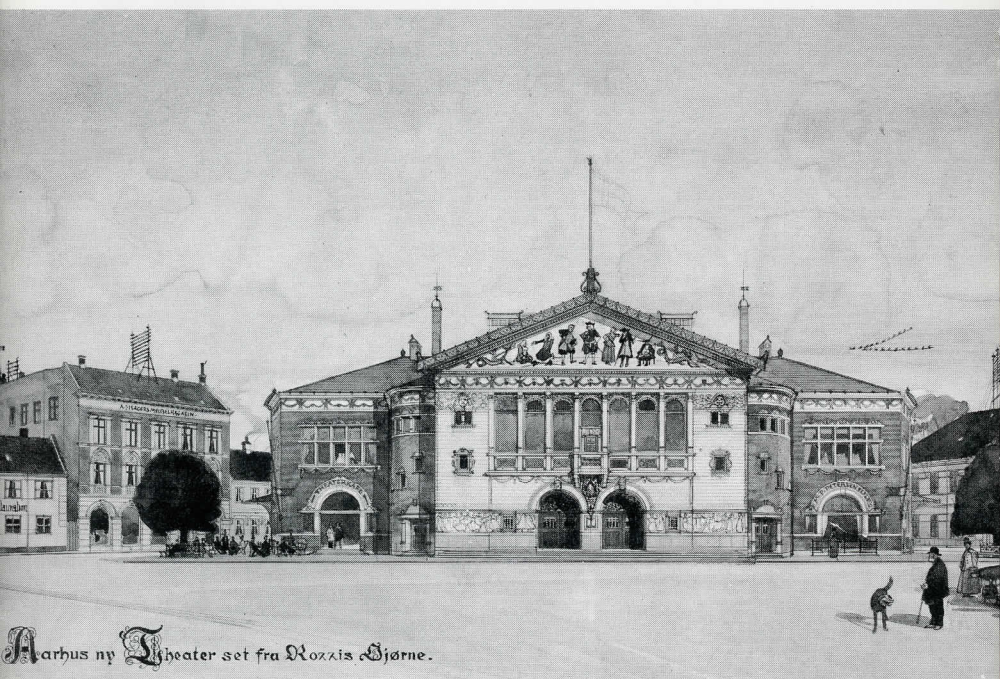

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER

Sæson 1968-69

Teaterchef: Edvin Tiemroth

MURIEL SPARK

MURIEL SPARK:
DE KLOGE DAMER OG CHARLIE

Premiere den 26. oktober 1968

MURIEL SPARK,

der er et halvt hundrede år, men stadig regnes blandt de unge, er uden al diskussion Englands vittigste forfatterinde. Hun er katolik, hvad jeg ikke ville have gjort opmærksom på, hvis det ikke havde påvirket hendes forfatterskab. Hun er en åndelig søster til *Evelyn Waugh* og *Graham Greene* og forsømmer ikke nogen lejlighed til at erindre om sit forhold til moderkirken. Det har især chokeret de af hendes læsere, der venter sig fromhed og oprigtig alvor i trosspørgsmål, men i stedet får ramsaltet kynisme og sviende ironi.

Hun er som *Graham Greene* en troende i opposition – hun undser sig ikke for at gøre nar af de katolske dogmer, men hendes koketteri med katolicismen er mest en slags blikfang. Det forholder sig dermed på samme måde som præster, der bander, og smukke piger, der ryger pibe.

Første gang danske læsere lagde mærke til hende var i 1960, da hendes roman »*Memento Mori*« vakte en storm af forargelse, fordi den drev gæk med gamle mennesker og ubarmhjertigt afslørede, hvor lidt afklaret alderdommen er. Det var en grum farce med *Hadet*, *Griskheden*, *Forføngeligheden* og *Skinsygen* som hovedrollehavende i en barok sædekomedie.

Forud for denne skandaleroman lå et kræsent litterært forfatterskab med studier over Wordsworth, Shelley, søstrene Brontë og John Masefield. Muriel Spark er en lærd og meget litterær dame, der gennem sin omvendelse til katolicismen er trådt i et meget virkelighedsnært forhold til sin egen tids mennesker. Hun udsendte sin første barokt-satiriske roman »*The Comforters*« i 1957, samme år som hun havde forestået og udgivet et udvalg af kardinal Newmans breve.

Muriel Spark er meget alsidig og meget kapriciøs – ikke så let at lodde dybden i. Det er næsten et programpunkt for hende, at hun er modstander af den traditionelle og lidt banale form for medlidenhed. Hun tror ikke på, at den har trøst i sig, men at den kun bestyrker de lidende i en gold form for selvmedlidenhed, der gør dem passive og klynkende.

Hun vil have rene linjer i en verden, hvor det tragiske er en

Catherine Skal du ikke i seng – eller er din tid for kostbar?

Mrs. S.: Sæt Dem ned og vær stille. Patienten er lige ved at glide under.

godtkøbsvare og følelselivet forplumret af sentimentalitet og hykleri. Hendes middel til at bevare den sjælelige ligevægt er ironien. I en af hendes noveller siges der om en ung pige, der er blevet myrdet:

»Hun var til skrifte, dagen før hun døde – var hun dog ikke heldig?«

Sådan er Muriel Spark's ironi.

Den rammer i flæng alt, hvad hendes gode kritiske omdømme finder det værd at ironisere over. Sin position som vittig samfundskritiker og satiriker er baseret på hendes nysgerrighed over for alle menneskelige foreteelser og på hendes viden om det moderne samfund, velfærdssamfundet, hele det nye sociale mønster i det aktuelle Storbritannien, der har udviklet nye rangforordninger og nye objekter for snobberiet, navnlig inden for den akademiske verden, som hun har taget under kærlig behandling i aftenens komedie *»Doctors of Philosophy«*. Men hun har også et godt øje til de jævne samfundslag og den nye stræbermentalitet, der har etableret let komiske, udemokratiske klasseskel, overarbejderklasse, underarbejderklasse, højere og lavere middelarbejderklasse!

Muriel Spark's satire er helt uberegnelig. Det vil sikkert komme bag på alle gode protestanter, at hun som katolik især hudfletter katolikkerne, der ynder at lade skinne igennem, at de sidder inde med hemmelige efterretninger om både det jordiske og det hinsidige. Hendes mest ondskabsfuldt tegnede katolikker hovmoder sig over deres forspring: de skjuler ikke, at de har valgt den gode del og i tilgift til sjælens frelse er blevet begavet med dyb indsigt i menneskets bundsjofle natur – samtidig med at de opretholder skinnet af at være medlemmer af en eksklusiv klub, hvor man under behagelige omgangsformer udbreder sig med stor respektløshed om det snurrige ved at være katolik, en attitude, der ellers er karakteristisk for bohemen, der gør et nummer af sin antiborgerlighed, som om den var et hæderstegn, det omvendte af et ridderkors.

Mest overrumplende virker det nok på den ikke-katolske læser, at denne litterære furie, der hverken har respekt for Gud eller Fanden, endsi-ge hele det åndeligt frivole kleresi, har mod til at spotte præsterne, som hun gør det i en af de bedste romaner, hun

har skrevet, »The Bachelors«, på dansk oversat med titlen »Ungkarlene«. I denne vittige roman er der et par religiøse svindlere, hvis meriter er egnet til at drage alle prælaters hæderlige motiver i tvivl. Det er den hoftebrede pastor Sockett, der indtager et meget tvivlsomt forhold til spiritisten dr. Garland, en homoseksuel fidusmager, sammen med hvem han driver en *call girl*-central samtidig med, at de intrigerer mod hinanden for at få fingre i en rig gammel enkes formue. Det er grove løjer. Man forstår, at Muriel Spark med den slags insinuationer i romanform har gjort sig både upopulær og meget beundret i England. Hendes hårde kynisme er en fastslået kendsgerning, hun er skrap og kompromisløs, men hendes kolde ubarmhertighed gælder kun de kynikere, der har gjort sig en nem og bekvem levevej af andre menneskers angst. Men da angsten næsten altid er forbundet med en dårlig samvittighed, går ofrene for de smarte åndelige svindlere heller ikke fri af hendes satire, selv om der i deres tilfælde øjnes håb om frelse forude.

Muriel Spark er dueblid, når hun er skrappest. I de sataniske sekunder, hun bibringer sine læsere chokene, kurrer hun huldsligt, som om hun fra retfærdighedens højeste gesims kundgør, at en spurv er faldet til jorden med Herrens vilje. I en anden af hendes til dansk oversatte romaner »Balladen om Djævelens sendebud« står der løst henkastet, som om det var en ordinær hverdagsbegivenhed.

»Han kom hen imod hende med proptrækkeren og stak den i hendes lange hals ni gange og dræbte hende. Så tog han sin hat og gik hjem til sin kone.«

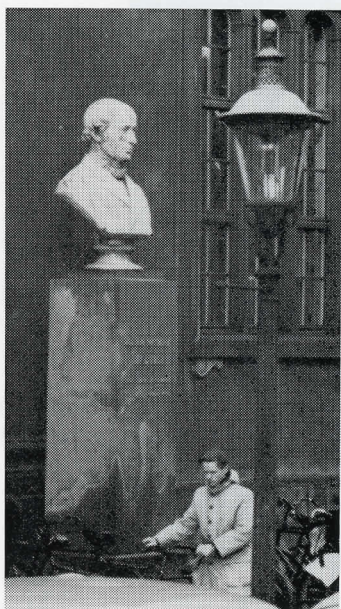
Det er et meget karakteristisk udslag af Muriel Spark's »sorte humor«; der er et skær af komik over denne grusomme sætning, som om forfatterinden bare laver en lille uskyldig parodi på en af de hårdkogte kvindelige kriminalromanforfattere.

Denne sorte humor stikker også igennem i hendes skuespil om den skøre familie af lærde personer af begge køn, der må kapitulere for det helt irrationelle. Denne humor er specielt engelsk. Vi har ikke magen til den i dansk litteratur og dramatik. Men om det er fordi vi ikke har sans for den, eller det skyldes, at vi er for højtidelige, for alvorlige eller for hykleriske – det vil jeg lade stå hen.

Ole Storm

Annie: Jamen, hvor er han dog sød!

Han smilede, plirede med øjnene og trak mig i ærmet. Vi nærmede os hovederne på deres sokler. Lad os forfølge tanken, sagde han. Jeg vil tillade mig at se det symbolske i, at de er hoveder uden krop. Jeg sætter pris på den slags utilsigtet symbolik. På den måde bliver alting mere interessant. Sagen er jo, at deres forfædre i de græske søjlehaller, biblioteker, akademier og lycæer, med flid skilte hovedet fra kroppen, og det så grundigt at vi lider under det den dag i dag. Hjernene skuede nemlig ideernes verden og fandt den ulige mere hygiejnisk end den verden, legemet var henvist til, og udgjorde en del af, dette provisoriske opholdssted som sjælen nødtvungent måtte finde sig i at nedværdiges til, idet den inkarneredes i legemet med dets utæmmelige begær og fornødenheder og svagheder, dette miniature-kloaksystem, denne ak så forgængelige støvhob, som om den blot kunne længes bort fra og ynkeligt skulle omkomme og kvæles i, hvis da ikke længslen og nysgerrigheden gav den kompensation. Og så var det da, at dette triste afhuggede hoved gav sig til at nummerere, klassificere og katalogisere, hvad der senere viste sig at være en meget nyttig og frugtbringende beskæftigelse.

Fragment af Poul Vad's roman:
»Taber og Vinder«

Mrs. S.: Hvis hun
bliver sådan ved,
taber hun det.

Catherine: Vil De virkelig gerne giftes med min komplicerede datter?

JESSIE RINDOM

Mørk, flot, med sin spændende orientalske profil stod den unge Jessie Rindom for år tilbage på Aarhus Teater, første gang Oscar Wilde's vittige »Bunburry« gik over en dansk scene.

I 1951 lyttede jeg til hendes underfundige replikkunst i Folketeatrets opførelse af samme Oscar Wilde's »Lady Windermere's vifte«.

Det er karakteristik, at det – blandt den hærske af roller hun har spillet – er to Oscar Wilde-opgaver, der melder sig i tanken, for vid, elegance og den selvfølgelighed, hvormed hun daler ned i lystspil-chintz-sofaen i grande toilette, er blandt Jessie Rindoms specialer – hun er en sjælden »vare« i dansk teater.

Men øjnene, der kan blive lattermilde sprækker, kan også åbne sig, varme og stærke; – en festlig og mangesidig aktrice, som vi med megen glæde byder velkommen tilbage på Aarhus Teaters scene, ikke blot som gæst i aftenens forestilling, men fra næste sæson som fastknyttet til vort ensemble, – det gør ikke glæden mindre!

Edin Viersch

4. forestilling i sæson 1968-69

MURIEL SPARK:

DE KLOGE DAMER OG CHARLIE

LYSTSPIL I 2 AFDELINGER

Oversættelse:

EVA HEMMER HANSEN

Kostumer:

VES HARPER

Dekorationer:

HENRIK POULSEN

Iscenesættelse:

ASGER BONFILS

PERSONERNE:

Charlie Delfont
Catherine, hans kone
Leonora, Catherine's kusine
Mrs. S., hushjælp hos Delfont's
Daphne, Delfont's datter
Charlie Brown, lastbilchauffør
Lille Charlie, Daphne's ven
Annie Wood, Catherine's anden kusine
Mrs. Weston, lille Charlie's mor

Ulf Stenbjørn
Lone Rode
Hannah Bjarnhof
Clara Østø
Fritze Hedemann
Nis Bank-Mikkelsen
Ole Wegener
Jessie Rindom
Bodil Lindorff

Sceneteknik: Kai Johansen – Lys: Carl E. Andreassen
Malersal ved Jens-Anker Olsen – Regi: Jørn Walsøe
Lyd: John Raaby – Rekvisitør: Frode Sørensen
Skræddersal ved Hanne Gissel og Stanley Petersen
Frisør: Caroline Nielsen – Suffli: Lise Wantzin

En pause

Spilletid ca. 2½ time

Engelske universiteter

i kort begreb

Der er tre slags universiteter i England.

I den første gruppe findes de to ældste og bedst kendte, Cambridge og Oxford, der hver for sig er enestående, men dog ligner hinanden så meget, at de gerne omtales under ét som Oxbridge.

I den anden gruppe finder vi de universiteter i London og de store provinsbyer, der voksede frem i forrige århundrede under den industrielle revolution, og som under ét kaldes *The Redbricks*. Alle sammenligninger halter, men de kan siges at minde om Københavns universitet.

Endelig er der i den tredje gruppe det dusin helt nye universiteter, som i disse år er under op- og udbygning i de engelske provinser, og hvoraf det mest blikfangende er University of Sussex uden for Brighton, mens det mest seriøse nok er University of East Anglia udenfor Norwich. De minder mere om Århus og Odense.

Hver af disse typer har sit akademiske milieu. Oxbridge domineres af sit *college*-liv og et engelsk *college* er noget andet og mere end et hjemligt kollegium. I et *college* bor der både lærere og studenter. Da kvinderne fik adgang til Oxbridge, fik de deres egne colleges efter den mandlige model, der stadig har træk af gammel klostertilværelse med studieceller for enlige granskere, der blot mødtes til de fælles måltider.

Studie- og spisetraditionen lever stadig, både i mande- og kvinde-colleges, men er ikke præget af askese, i alt fald ikke ved lærernes *High Table*. Vigtigere end den veltillavede mad, de velagrede vine og det velpudsede sølvtøj er dog den stimulerende samtale ved bordet bagefter over kaffen og portvinen. Her er virkelig et akademisk klima, fordi hvert *college* i sig selv udgør et lille universitet, i hvis lærerstab er koncentreret mangfoldig lærdom, vittig formuleringsevne og så personlige synspunkter, at man forstår, at der stadig er hold i myten om den engelske excentricitet.

Og selv om mange af lærerne derefter går hjem til deres familie

Catherine: Lad mig, Daphne – jeg ved også, hvad der skal gøres.

Annie. »Alt, hvad vi hidtil har ment at vide om assyrisk palæografi.«
Catherine. Palæografi.

for at give denne viden videre til de studenter, hvis læsning de overvåger. Oxbridge begrænser tilgangen af studenter i forhold til sine lærerkræfter. Hver student skal vejledes, og hver vejleder (*tutor*) skal have god tid både til sine studenter og til sin forskning, hvilket kan give grobund for forkælelse og selvovervurdering.

Et sådant klima findes ikke ved *Redbrick*-universiteterne i de store byer. Her er studentens liv barskere og mulighederne for at opnå personlig kontakt med lærerne mindre. London, der rummer mere, end de fleste kan overkomme at vide besked med, huser f. eks. også Englands største universitet med over 500 professorer, der underviser i alle tænkelige fag: *You name it, we teach it.*

Men her betragtes studenterne, groft sagt, som et nødvendigt onde. Naturligvis skal de undervises, men undervisningen bør ikke tage sigte mod de mange, der føler sig kaldede, men på de få udvalgte med talent for original forskning. Det, at et universitet i dag lever, viser sig i dets lærers videnskabelige resultater, hvorimod det universitet, der lader sine studenter bestemme farten, er dødt – som den forrige præsident for *The University of London Union* sagde til mig.

De helt nye universiteter er mere studentervenlige. Selv om de prøver at kombinere gamle og unge fag efter nye metoder og med uvante, men ikke urimelige eksamenskrav, har de genoplivet *tutor*-princippet fra Oxbridge, hvilket betyder adgangsbegrænsning, men også en mere personlig undervisning af de studenter, der slipper ind i nybygningerne. Den akademiske standard hos lærerne er høj, fordi mange forskere fra Oxbridge og Redbrick-universiteterne lod sig lokke fra deres faste stillinger for at deltage i opbygningen af disse nye universiteter, hvoraf flere endnu, bogstavelig talt, ligger på den bare bakke. Men først når de planlagte huse er opført, kan et klima opstå, og først når eleverne begynder at kvalificere sig akademisk, kan man skønne, om pionerlærerne i hvert enkelt tilfælde har fundet den rette balance mellem undervisning og forskning.

Men det er meget spændende at følge disse eksperimenter.

Henrik Neiiendam

Margaret: Jeg bliver heller aldrig træt af dig, min sveske!

Scener fra »Jorden rundt i 80 dage«

Passepartout: Ih, hvor det klæ'r hende, at blive rigtigt menneske.

Phileas Fogg: Indianerne – til våben!

Kommende forestillinger

Erik Bøgh/Jens Louis Petersen.

JORDEN RUNDT I 80 DAGE

Fra 3. december skal Bjørn Wiinblads pragtfulde farver igen lyse på Aarhus Teaters scene, og vi skal påny følge Phileas Fogg's og Passepartout's begivenhedsrige færd *Jorden rundt i 80 dage*.

»Fra London og til Dover« og de andre populære melodier skal lyde, Aonda skal reddes fra de grumme braminers bål, indianerne skal overfalde Pacifik-expressen, og alt skal ende godt og på klokkeslag i Reformklubben i London.

De mange – unge og gamle – der ikke nåede at se den festlige »musical« i fjor med Rodney Harvey's fejende danse til by-orkestrets toner, i Edvin Tiemroths muntre iscenesættelse, får chancen nu, når den glade juletid nærmer sig.

Molière

MOLIÈRE HAR TRAVLT

Nytåret skydes ind med en lystig og farverig teaterleg, ovenikøbet over noget af det bedste, der er skrevet i Europa for et komediehus.

Forestillingen begynder med FORSPIL I VERSAILLES, som aldrig før har været opført i Danmark. Et vittigt billede af en prøve på slottet med Molière og hans trup. – Efter dette lystige kig »bag kulisserne«, ser man skuespillerne stille op til hovedforestillingen DEN GERRIGE (med Erno Müller i den komiske karakter-titel-rolle, udspillet i Erik Nordgreens flotte, fantasifulde barokdekoration.

Flugt, gratie, kulør og komik er der over disse Molière-spil, som teatrets store personale vil gøre nutidige og nærværende i Edvin Tiemroths instruktion.

AARHUS TEATERS STUDIO spiller

Den tysk-svenske dramatiker Peter Weiss har på få år nået verdensry med sit skuespil om Marat og Marquis de Sade; med sit dokumentarværk om de tyske koncentrationslejre, *Ransagelsen*, og med sin beske, næsten revyagtige satire over Portugals koloni-diktatur, ja, over al magtnisbrug og undertrykkelse. – *Sangen om fugleskræmslet*.

Verdenspremieren fandt sted i Stockholm i fjor. Svenskeren Bengt Arne Wallin har skabt musikken til de mange stærke viser samt til danseindslagene, som på Aarhus Teater er komponeret af koreografen Rodney Harvey, Helge Gramstrup og hans musikere spiller de moderne toner, og Erno Müller, gæsten Lene Vasegaard, Aksel Erhardtzen, Rita Kristjansen, Elsebeth Steentoft, Benny Bjerregaard og Birthe Petersen står på studioscenens utraditionelle tribune. Peter Eszterhás har sat i scene.

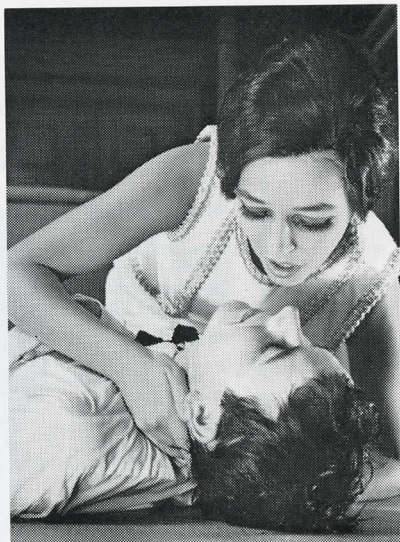
Aarhus Teaters nye kælder-værksted-intimteater er åbnet med en af tidens mest nærværende, provokerende og spændende tekster

For højere end al ting andet her i livet – sætter han pengenes magt og initiativet.

Mrs. S.: Måtte jeg igen anmode Dem om at rejse Dem op, Leonora? Det gulv skal bones.

Lille Charlie: Bliv ved. Det er saligt.

Leonora: Jeg må – inden det er for sent jeg må

De sparer ca. 40 %

– tegn abonnement i Jydsk Folkescene

Abonnementet giver **valgfrit** adgang til alle Aarhus Teaters egne offentlige forestillinger såvel på STORE SCENE som på AARHUS TEATERS STUDIO i sæson 1968–69. Abonnementshæftet indeholder **6 teaterchecks**, og der kan benyttes **2 teaterchecks til hver forestilling**.

SERIE I koster kr. 81,00

og giver adgang til **orkesterplads, 1. parket og 1 balkon.**

Eksempler på prisreduktion:	Normal pris	Abonne- ments pris	Be- sparelse
Orkesterplads, 1 balkon, 1 række	kr. 144,00	kr. 81,00	45 %

SERIE II koster kr. 54,00

og giver adgang til **2. parket og 2. balkon, 1.–3. række.**

Eksempler på prisreduktion:	Normal pris	Abonne- ments pris	Be- sparelse
2. balkon, 1 række	kr. 90,00	kr. 54,00	40 %

Alle priser er incl. moms.

Abonnementet giver adgang til alle dage – også til premierer.

Nu er der endnu flere fordele ved et

UNGDOMSABONNEMENT

Aarhus Teaters meget billige Ungdomsabonnement betyder at **alle unge under uddannelse** kan gå i Aarhus Teater for **kun kr. 6,50 pr. forestilling**.

Ungdomsabonnementet omfatter alle unge over 14 år under uddannelse, nemlig studerende ved universiteter højere læreanstalter og teknika, seminarieelever skoleelever i ældre klasser elever på ungdomsskoler lærlinge og andre elever under uddannelse samt værnepligtige inden for forsvaret og civilforsvaret.

Ungdomsabonnementet giver **valgfrit** adgang til alle Aarhus Teaters egne offentlige forestillinger såvel på STORE SCENE som på AARHUS TEATERS STUDIO i sæson 1968–69. Abonnementshæftet indeholder **4 teaterchecks og koster kr. 26,00** (incl. moms).

Abonnement kan købes i Aarhus Teaters abonnementskontor, Scalas forhal, telf. (06) 12 27 06, hver dag kl. 11–18.

Teatre andre steder

ODENSE TEATER står nu for tur til at præsentere den berømte amerikanske skuespiller Earle Hyman i Shakespeare-dramaet *Othello*. Opsætningen bliver som i Århus med Ellen Isefiær som instruktør, Henning Palner som Jago og i Per Fjeld's scenografi. Rollen som Desdemona spilles af Marlene Schwartz.

I det skiftende repertoire spilles desuden den italienske farce *Kaviar eller Spaghetti*, Holbergs *Jean de France* og Værkstedsteatrets Shakespeare-mosaik *3 Skud – 1 Krone* af Ole Sarvig og Mogens Brix-Pedersen.

Uopslidelige *Noddebo Præstegaard* bliver årets juleforestilling. Nytårsaften holdes premiere på Sheridan's *Bagtalelsens Skole*.

AALBORG TEATER spiller hele oktober, i Ebbe Langbergs iscenesættelse, Noël Coward's *Tre, som elsker hinanden* med Ghita Nørby, Willy Rathnov og Ebbe Langberg i de tre hovedroller.

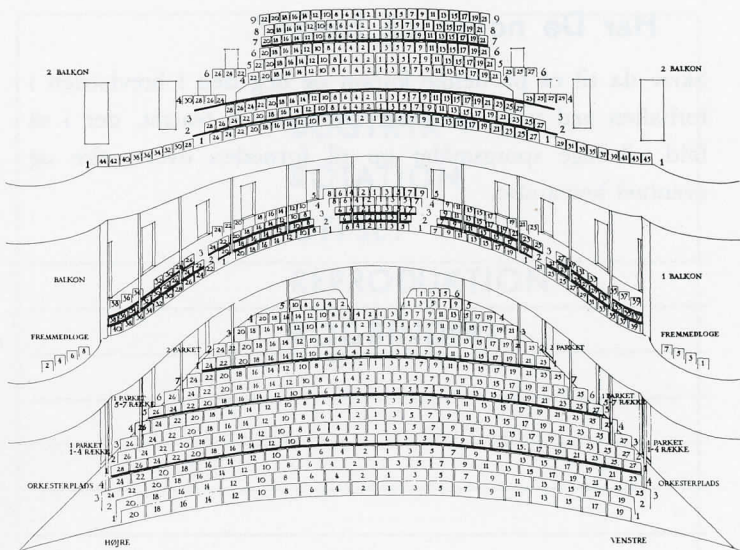
Næste premiere bliver Jacques Audiberti's *Pensionatsværtinden* med Bodil Udsen i den store rolle som fru Kirke og Christiane Rohde som hendes datter Kasper Rostrup sætter i scene.

Hostrups 150 års dag fejres med Ole Walboms opsætning af *Eventyr på fodrejsen*, og i julemåneden spilles *Pippi Langstrømpe* efter Astrid Lindgrens børnebog.

SVALEGANGEN har haft premiere på den engelske forfatterinde Ann Jellicoe's *Det – eller hvordan man får det* med André Sallyman, Lars Knutzon, Stig Hoffmeyer og Ulla Lemvigh-Müller i Henrik Bering Liisbergs iscenesættelse.

I december kommer Klaus Rifbjergs og Jesper Jensens jule-revykomedie *Diskret ophold*, iscenesat af Lars Knutzon og med musik af Bent Axen. I rollerne Stig Hoffmeyer, Birthe Mariat, Niels Skousen og Ulla Lemvigh-Müller.

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	6,001	balkon, 2. rk.	20,00
2. balkon, 4.-6. rk.	9,001	balkon, 1. rk.	24,00
2. balkon, 2.-3. rk.	11,002	parket, 1.-6. rk.	14,00
2. balkon, 1. rk.	15,001	parket, 5.-7. rk.	19,00
1 balkon, fremmedeloge	26,001	parket, 1.-4. rk.	21,00
1 balkon, 3. rk., siderne	10,00	Orkesterplads, 1.-4. rk.	24,00
1 balkon, 3.-5. rk., midtfor	18,00		

Studioscenen, enhedspris kr. 14,00

BILLETSALG

Støre scene: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 22. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen i billetkontoret i **teatrets forhal**.

Studioscenen: Billetter kan købes og forudbestilles 6 dage frem fra kl. 15-18 i Scalas forhal, telf. (06) 12 26 26. - Efter kl. 18 kun salg til forestillingsdagen ved billetskranken ved **Vagtmesterindgangen, Skolegade 4**.

Ved telefonbestilling betales et noteringsgebyr på 20 øre pr. billet. Billetpriserne er incl. moms og garderobe. Ved gæstespil og særforestillinger kan billetpriserne forhøjes.

Programmets forside:

Illustration til kgl. bygningsinspektør, arkitekt Hack Kampmanns originalprojekt, 1898.